

Woln 20.04.2022
m. Pomorskie Około

Dr hab. Beata Łoniewska, prof. PUM

Klinika Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka

Pomorski Uniwersytet Medyczny

w Szczecinie

Uniwersytet Medyczny
we Wrocławiu

RPW/5379/2022_P

Data: 2022-04-19

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu BIBLIOTEKA KATEDRA I KLINIKA PEDIATRII I NEONATOLOGII	
wpl. cienia	19-04-2022
L. dz. Ri-Bi/	566

Szczecin, 12.04.2022 r.

Recenzja

rozprawy doktorskiej pani lek. med. Karoliny Karcz

p.t.: „ Analiza doświadczeń i wiedzy polskich matek oraz personelu medycznego w zakresie laktacji i jej wybranych aspektów”

wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Królak-Olejnik

w Klinice Neonatologii

Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Formalny opis rozprawy

Na rozprawę doktorską lek. med. Karoliny Karcz składa się pięć artykułów, z czego jeden ma charakter review, trzy powstały w oparciu o ankiety dedykowane matkom karmiącym i personelowi medycznemu, a piąty jest kompleksowym opisem uzyskanych w trakcie tej pracy badawczej wyników. Cztery artykuły zostały opublikowane w czasopiśmie recenzowanym, anglojęzycznym o łącznej wartości IF 23,203 oraz jeden w polskojęzycznych Standardach Medycznych Pediaatria. Wszystkie artykuły zostały opublikowane w latach 2019-2021.

Przedstawiony cykl artykułów został omówiony zgodnie z typowym układem rozprawy doktorskiej (spis treści, wykaz skrótów, omówienie uwzględniające wstęp, cel badań, materiał, metody, etykę, podsumowanie wyników i wnioski, a następnie piśmiennictwo i streszczenie w języku polskim i angielskim) w sposób ogólny, ale i ze zwróceniem uwagi na istotne treści przedstawione w poszczególnych artykułach.

Część ogólna została napisana na 27 stronach, następnie dodano cykl pięciu pełno tekstowych artykułów będących podstawą rozprawy doktorskiej. Do pracy dołączono również pozytywną opinię Komisji Bioetycznej oraz Oświadczenia współautorów przedstawionego cyklu artykułów.

Ocena merytoryczna

Mleko kobiece jest i powinno być podstawą żywienia noworodków i niemowląt. Jest zalecane przez wszystkie organizacje mające na uwadze nie tylko zdrowie dzieci, ale i matek. Niestety dla części kobiet karmienie dziecka piersią jest źródłem stresu związanego z wątpliwościami, co do wartości odżywczych mleka i prawidłowego żywienia kobiety w trakcie karmienia piersią. Od pokoleń w społeczeństwie, w tym wśród personelu medycznego panuje szereg przekonań na temat właściwej diety matki karmiącej. Konieczność stosowania diety eliminacyjnej ze względu na podejrzenie negatywnego wpływu odżywiania matki na stan dziecka jest jednym z głównych powodów przedwczesnej rezygnacji z karmienia piersią. Jednym z powodów wykluczających kobiety z grona dawczyń mleka kobiecego do banków mleka jest stosowanie przez nią diety wegańskiej. Źródłem zaleceń żywieniowych dla matek karmiących jest głównie, szczególnie w początkowym okresie karmienia, personel medyczny. Zatem poruszone przez panią Karolinę Karcz zagadnienia są bardzo aktualne i odpowiedź na zasadnicze pytanie badawcze dotyczące „wiedzy polskich matek i personelu medycznego w zakresie wybranych aspektów laktacji oraz analiza związanych z nimi doświadczeń” pozwala na zweryfikowanie dotychczasowego wyobrażenia na ten temat oraz na uaktualnienie zaleceń w tym zakresie.

Główny cel badawczy został sprecyzowany w pięciu szczegółowych punktach, które były zrealizowane w poszczególnych publikacjach.

Duży nacisk położony na karmienie piersią niemowląt przekłada się na zainteresowanie dietą kobiety karmiącej i co za tym idzie dobry poziom wiedzy ogólnej na ten temat, co wykazała doktorantka. Niemniej jednak zaskakujący jest brak różnicy między poziomem wiedzy personelu medycznego i matek karmiących w tym zakresie. Niepokojące jest stwierdzenie przez doktorantkę faktu, że prawie 30% ankietowanych kobiet stosowało dietę eliminacyjną, co w ponad 70% wynikało z zaleceń lekarskich. Wyniki przeprowadzonych przez doktorantkę badań pokazują jak dużo jest jeszcze do zrobienia na polu edukacji nie tylko społeczeństwa, ale i personelu medycznego.

Bardzo ciekawym zagadnieniem poruszonym przez doktorantkę jest poza odżywcze stosowanie mleka kobiecego. Mimo braku dowodów naukowych, aż 65% respondentek przyznało, że miało styczność z informacjami na ten temat, a 34% spróbowało zastosować je w praktyce. Z pewnością istnieje potrzeba prowadzenia dalszych prac badawczych w tym zakresie.

Lek. med. Karolina Karcz w oparciu o przegląd literatury medycznej wykazała, że skład mleka

kobiety będącej na zbilansowanej diecie wegetariańskiej czy wegańskiej jest zbliżony do składu mleka kobiety odżywiającej się w sposób tradycyjny. Wniosek ten zmusza nas do refleksji na temat zmiany zaleceń żywieniowych dla kobiet będących w okresie laktacji.

Reasumując stwierdzam, że przeprowadzone badania mają dużą wartość merytoryczną, a wyciągnięte wnioski zostały poprawnie sformułowane i odpowiadają celowi pracy.

Ocena metodologiczna

Doktorantka poprawnie sformułowała problemy i założenia badawcze. W każdej z czterech zaprezentowanych prac poszukuje odpowiedzi na inny cel badawczy. Piąta praca jest podsumowaniem dotychczasowych wyników badań i pozwala na kompleksową analizę doświadczeń i stanu wiedzy matek i personelu medycznego.

Właściwy jest dobór metod i narzędzi badawczych, które stanowiły autorskie ankiety opracowane dla matek karmiących i personelu medycznego. Na podstawie zaprezentowanych ankiet trudno jednak ocenić reprezentatywność badanej grupy. Brak informacji na temat wykształcenia matek karmiących oraz fakt, że ankiety były w wersji elektronicznej prawdopodobnie wykluczył kobiety niewykształcone, nie posiadające dostępu do Internetu, czy nawet świadomości, że takie badanie jest prowadzone. Brak jest również informacji na temat stosowania przez matki używek, wiemy jak częste i społecznie akceptowalne staje się palenie papierosów w trakcie ciąży i karmienia piersią. Ciekawa byłaby ocena stanu wiedzy odnośnie diety kobiety karmiącej w tej grupie kobiet.

Wyniki przeprowadzonych badań poza ich opisem zostały przedstawione w sposób jasny i przejrzysty za pomocą tabel i wykresów.

Sformułowane wnioski odpowiadają postawionym celom badawczym.

Dobór pozycji piśmiennictwa jest adekwatny do omawianego problemu i aktualny. Został przedstawiony zgodnie z kolejnością cytowań.

Ocena edytorskiej strony rozprawy

Praca napisana jest poprawnym językiem i bardzo starannie, nie mniej jednak na stronie tytułowej znalazł się błąd ortograficzny.

Podsumowanie

Powyższe uwagi i wątpliwości nie wpływają na całościową dobrą ocenę przedstawionej mi do recenzji pracy. Lekarka medycyny Karolina Karcz wykazała się dobrym przygotowaniem merytorycznym, opanowaniem warsztatu badawczego i analizą uzyskanych wyników badań. Praca ma istotne walory poznawcze.

Rozprawa spełnia wszystkie wymogi określone w art. Art. 187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2018 poz. 1668) i wnoszę do Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Pani Karoliny Karcz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Ze względu na wysoką wartość merytoryczną rozprawy wnoszę o wyróżnienie pracy.

6368103 dr hab. med. Beata Łoniewska, prof. PUM
ped. neonatolog
tel. 603 950 244